

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/13631,Kombinat-Metalurgiczny-Huta-Katowice-w-Dabrowie-Gorniczej.html>
2022-05-19, 04:25

Kombinat Metalurgiczny Huta Katowice w Dąbrowie Górniczej

Kombinat Metalurgiczny Huta Katowice w Dąbrowie Górniczej (od 2 X 2007 ArcelorMittal Poland), budowany od 15 IV 1972, w V 1976 utworzono KM HK (dalej: HK); sztandarowe przedsięwzięcie gospodarcze PRL w I. 70 ub. wieku.

W 1977 na Wydz. Remontów Urządzeń Automatyki A-62 przez kilka dni protestowali pracownicy, którzy odmówili wykonywania prac wykraczających poza zakres ich obowiązków.

Na początku I. 80. HK zatrudniała ok. 20 tys. pracowników.

25 VIII 1980 pracownicy Wydz. Przewozów Wewnętrznych w Zakładzie Transportu Kolejowego zgłosili pierwszą listę 15 postulatów dot. spraw socjalnych i płacowych. 28-29 VIII 1980 poszczególne wydziały HK opracowywały własne petycje z żądaniami (łącznie 3,5 tys. postulatów) i przerywały pracę domagając się spotkań z kierownictwem HK; 29 VIII 1980 rozpoczął się strajk pracowników Walcowni Średniej, Walcowni Zgniatacz i Kęsów oraz Wydz. Mechaniczno-Konstrukcyjnego i zawiązał się KS HK, którego przewodniczącym został Marek Fabry; 30 VIII 1980 po dołączeniu się do strajku pracowników przedsiębiorstw działających na terenie HK powołano MKS HK z przewodniczącym M. Fabrym; 31 VIII 1980 wybrano nowy skład MKS: przewodniczący Andrzej Rozpłochowski, wiceprzewodniczący Bogdan Borkowski i Jacek Jagiełka, pozostali członkowie: Aleksander Karpierz, Zbigniew Kupisiewicz, Wiesław Tatko i Ryszard Wojtusik; 31 VIII 1980 ok. północy MKS HK zawarł porozumienie z dyrekcją HK, strajk został warunkowo zawieszony, a MKS HK przekształcił się w Komitet Robotniczy HK; 4 IX 1980 KR HK zawarł kończące strajk porozumienie z dyrekcją KM HK, sygnatariuszami porozumienia byli dyr. naczelny KM HK

Zbigniew Szałajda, ze strony związkowej: A. Rozpłochowski, A. Karpierz oraz doradzający komitetowi Andrzej Grzybowski. Na mocy porozumienia KR HK przekształcił się w MKR z tymczasową siedzibą w HK; w skład Zarządu MKR HK weszli: przewodniczący Andrzej Rozpłochowski, dwóch wiceprzewodniczących: B. Borkowski i J. Jagiełka, sekretarz Kazimierz Światoń (w nocy 4 IX 1980 potajemnie przywieziony na teren Huty) oraz Jan Górny, A. Karpierz, Z. Kupisiewicz, W. Tatko i R. Wojtusik. 11 IX 1980 MKR HK zawarł z Komisją Rządową ugodę – Porozumienie Katowickie, 23 X 1980 kolejne porozumienie z Komisją Rządową, wieńczące kilkutygodniowe negocjacje dot. spraw pracowniczych, socjalnych i organizacji pracy. 11 IX 1980 MKR HK przyjął statut NSZZ, 16 IX 1980 jako pierwszy w kraju złożył wniosek o rejestrację do Sądu Wojewódzkiego w Warszawie, 23 IX 1980 wycofany w związku z decyzją podjętą 17 IX 1980 na spotkaniu delegatów MKZ-tów i MKR-ów w Gdańsku o budowie ogólnokrajowej wielobranżowej organizacji związkowej. 24 IX 1980 MKR HK przekształcił się w MKZ „S” z siedzibą tymczasową w HK, 3 XI 1980 MKZ przeniósł się do willi na ul. Stalmacha 17 w Katowicach; równocześnie powołano odrębny Komitet Założycielski „S” HK, zarejestrowany w MKZ Katowice pod nr. 1. Przewodniczący Komitetu Założycielskiego HK: A. Grzybowski, wiceprzewodniczący: A. Karpierz, w składzie Zarządu: Henryk Grzelakowski, Z. Kupisiewicz, Antoni Kuszniar, Włodzimierz Pajdak, Krzysztof Rudkowski. 21 I 1981 wybrano KZ HK: przewodniczący KZ Jacek Kilian, wiceprzewodniczący: B. Borkowski i H. Grzelakowski, członkowie Zenon Chachuła, Jacek Cieśliski, A. Kuszniar, Stanisław Mandziej, W. Pajdak, K. Rudkowski.

15 IX 1980 ukazał się nr 1 „Wolnego Związkowca”; hutnicza „S” wydawała również 2-stronicową wkładkę do oficjalnego pisma „Głos Huty Katowice”, od 27 I 1981 „Wiadomości Solidarności”. W 22 III 1981 w trakcie tzw. kryzysu bydgoskiego KZ HK przekształcił się w KS HK; 30 III 1981 KS HK wydał oświadczenie, w którym sprzeciwiał się decyzji KKP o zawarciu porozumienia ze stroną rządową (tzw. porozumienie warszawskie) i zawieszeniu ogólnopolskiego strajku. 7 VIII 1981 dyr. HK Stanisław Bednarczyk, po

opublikowaniu karykatury Sekretarza Generalnego KC KPZR Leonida Breżniewa, wydał zakaz druku „Wolnego Związkowca” na sprzęcie zakładowej poligrafii, w odpowiedzi załoga hutniczej poligrafii podjęła strajk; 14/15 VIII 1981 tzw. nieznanymi sprawcami dokonano demontażu i zniszczenia sprzętu, jednocześnie dyrekcja HK zamknęła poligrafię i przeniosła czasowo jej 32 pracowników na inne stanowiska; 21 VIII 1981 KZ zorganizowała wiec poparcia dla „WZ” i pracowników poligrafii, 7 IX 1981 zakładowa „S” zorganizowała referendum, w którym 75% załogi wyraziło swoje zaufanie wobec KZ równocześnie odmawiając go Dyrektorowi Naczelnemu S. Bednarczykowi. Referendum miało jedynie efekt propagandowy i nie zakładało odwołania dyrektora.

12/13 XII 1981 internowano 36 z 38 znajdujących się na przygotowanych listach osób przeznaczonych do internowania pracowników HK (internowania uniknęli Z. Kupisiewicz i A. Kusznierek). 13 XII 1981 o godz. 5.40 pracownicy nocnej i dziennej zmiany rozpoczęli blokowanie bram wjazdowych na teren Kombinatu; powstał 11-osobowy Zakładowy KS z A. Kusznierekiem na czele, w składzie m.in.: Ryszard Bidziński, Wiesław Koniusz, Wojciech Marusieński, Waldemar Markiewicz, Grzegorz Patyk, Roman Sopek, Andrzej Sulewski, Andrzej Zieja. Redaktorami strajkowego „Wolnego Związkowca” zostali Henryk Doczyk i Aleksandra Trzaska. O godz. 8.00 proklamowano strajk okupacyjny. W godzinach wieczornych wydano pierwszy strajkowy numer „WZ”. 14 XII 1981 siły milicyjno-wojskowe dokonały pierwszego ataku na HK; zatrzymano ok. 100 osób. Na teren HK przedostali się przedstawiciele pobliskich zakładów, w wyniku czego ZKS przekształcił się w MKS: 16 XII 1981 na terenie HK strajkowało ponad 6,2 tys. osób; 18 XII 1981 pod wpływem akcji propagandowych prowadzonych przez wojsko ok. 1,2 tys. pracowników opuściło teren HK; 23 XII 1981 w godzinach rannych MKS podjął decyzję o samorozwiązaniu i zakończeniu strajku. O godz. 13.00 do HK wkroczyły siły milicyjno-wojskowe, w toku tzw. odblokowania zakładu zatrzymano setki strajkujących. W sumie: kilkadziesiąt osób internowano, 200 zwolniono z pracy dyscyplinarnie w trybie natychmiastowym, 1,2 tys. zwolniono za wypowiedzeniem, ponad 300 zostało ukaranych przez kolegia ds. wykroczeń; 2 I

1982 w trybie doraźnym wyrokiem Sądu Wojewódzkiego w Katowicach na kary więzienia skazano przywódców strajku: W. Marusińskiego - 7 lat, Zdzisława Mycka - 6 lat, Witolda Rubika - 6,5 roku, Zbigniewa Sobolewskiego - 6 lat, Herberta Rennerta - 5,5 roku, Władysława Rosickiego - 5,5 roku, Zbigniewa Palamara - 5 lat, Piotra Góralskiego - 4,5 roku, R. Bidzińskiego - 4 lata, Jana Leguta - 3,5 roku; 5 I 1982 Sąd Wojewódzki w Katowicach w trybie doraźnym skazał redaktorów „WZ”: H. Doczyka - 6,5 roku, Z. Kupisiewicza - 5,5 roku, A. Trzaskę - 5 lat, Wojciecha Zimowskiego - 4 lata, Janusza Jasickiego - 4 lata, Andrzeja Grzebielucha - 3 lata; na 3 lata skazano Janusza Więclawka, który dostarczał strajkującym żywność.

Tymczasowa Komisja Koordynacyjna „S” HK powstała w pierwszych miesiącach 1982 składała się głównie z osób związanych z wydawaniem i kolportażem podziemnej edycji pisma „Wolny Związkowiec”; od 1983 w skład TKZ weszli m.in. Janusz Ostrowski i Andrzej Kisieliński reprezentujący jednocześnie konspiracyjne struktury miejskie w Dąbrowie Górniczej oraz Herbert Rennert. Na terenie HK funkcjonowały również struktury wydziałowe luźno powiązane z TKK, następnie z TKZ. Podziemne struktury „S” HK aktywnie uczestniczyły w organizowaniu manifestacji 31 VIII 1982 w Katowicach; za organizację manifestacji skazany został pracownik HK Jerzy Nadolski (3,5 roku więzienia). 13 X 1982 w Dąbrowie Górniczej doszło do manifestacji ok. 300 osób przeciwko delegalizacji „S”, pod KM PZPR demonstranci zostali zaatakowani przez ZOMO, zatrzymano 57 osób. 13 X 1982 przy próbie zawieszenia flagi „S” na słupie wysokiego napięcia zginął pracownik HK, działacz podziemnych struktur „S” Włodzimierz Jagodziński. 30 III 1983 wyłowiono z Wisły zwłoki zaginionego 7 II 1983 Ryszarda Kowalskiego, b. przewodniczącego KZ „S” w Hutniczym Przedsiębiorstwie Remontowym nr 4. Od X 1984 toczył się tzw. proces sześciu z Huty Katowice, oskarżonych o uczestnictwo w nielegalnym związku, druk i rozpowszechnianie nielegalnej prasy oraz zagarnięcie mienia - maszyn poligraficznych - na szkodę Huty Katowice i Pełnomocnika Zarządu Mieniem Byłych Związków Zawodowych przy Wojewodzie Katowickim. 21 III 1985 Sąd Wojewódzki w Katowicach skazał Leszka Lorka, A.

Kisielińskiego, Jerzego Milanowicza, Andrzeja Niewiarę oraz niebędących pracownikami HK Michała Lutego na 3 lata więzienia, Andrzeja Stolarczyka na 2,5 roku; wszyscy zostali zwolnieni 22 III 1985. Ważnym elementem aktywności konspiracyjnych struktur hutniczej „S” były Pielgrzymki Ludzi Pracy na Jasną Górę, Msze za Ojczyznę i ludzi pracy, składanie wieńców pod KWK Wujek oraz Duszpasterstwo Ludzi Pracy przy parafii św. Antoniego w Dąbrowie Górniczej, którym kierowali: H. Rennert, Czesław Wsół, Czesław Zbroja, Stanisław Czamota i Krystyna Staniszevska.

26 III 1987 powstał jawny [Komitet Założycielski „S”](#) Pracowników HK z przewodniczącym J. Kilianem (12 X 1987 zrezygnował); równolegle funkcjonowała TKZ. 8 IV 1988 powołano Komitet Założycielski „S” Pracowników KM HK w składzie: Andrzej Baran, Eugeniusz Bartosz, Edward Elias, Andrzej Niezgod, Janusz Ostrowski, H. Rennert, Krzysztof Trzaska, Jan Więclawem, Jan Zawada, C. Zbroja, 11 IV 1988 złożono wniosek do Sądu Wojewódzkiego w Warszawie o rejestrację „S” Pracowników KM HK, 18 IV 1988 sąd odmówił rejestracji. W VIII 1988 o reaktywację „S” rozpoczęły strajk kopalnie na Górnym Śląsku, zakłady Wybrzeża i Huta Stalowa Wola; 27 VIII 1988 powstał KS HK w składzie: Zygmunt Cieśliski, Aleksander Gągalski, Henryk Jasiński, Józef Józwiak, J. Kilian, Włodzimierz Klimczyk, Eugeniusz Kowalski, Alojzy Lorek, Janusz Ostrowski, H. Rennert, J. Więclawek, C. Wsół, Jan Zawada, C. Zbroja, do strajku jednak nie doszło. 15 IX 1988 na zebraniu przedstawicieli „S” HK wybrano Grupę Inicjatywną w składzie: Stanisław Czarnota, Jan Dziadczyk, Józef Kimstacz, E. Kowalski, A. Lorek, Marek Nowicki, C. Wsół, 17 XI 1988 zwołano WZD „S” HK oraz wyłoniono Prezydium KZ „S” HK: przewodniczący Prezydium KZ HK: Z. Cieśliski, wiceprzewodniczący: M. Nowicki, członkowie: A. Gągalski, Eugeniusz Kowalski, Jerzy Witaszczyk, C. Zbroja, Jan Ziętek. 28 VI 1989 decyzją RKW pełniącej rolę ZR Śląsko-Dąbrowskiego „S” do rejestru ewidencji związkowej została wpisana KZ „S” HK.

W 2012 „S” w dawnej HK funkcjonuje pn. Międzyzakładowa Organizacja Związkowa „S” ArcelorMittal Poland SA – Dąbrowa Górnicza, liczy ok. 1,8 tys. członków na 3900 zatrudnionych w dawnym KM HK Dąbrowie Górniczej.

Strukturalnie obejmuje 24 Komisje Wydziałowe w spółkach działających na terenie b. kombinatu i jedną komisję zamiejscową w Produkcyjnym Ośrodku Maszynowym w Suwałkach.

Tomasz Gonet

[Region Śląsko-Dąbrowski, Dąbrowa Górnicza](#)

[Poprzedni](#)
[Następny](#)

[Zgłoś błąd lub potrzebę uzupełnienia](#)